

УДК 334:726

**ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА ЯК СУЧАСНА МОДЕЛЬ СТАЛОГО
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ БІЗНЕСУ: ПРИНЦИПИ І
ПЕРЕВАГИ**

**CIRCULAR ECONOMY AS A MODERN MODEL OF SUSTAINABLE
ECONOMIC GROWTH OF BUSINESS: PRINCIPLES AND
ADVANTAGES**

*канд. екон. наук І. В. Соломніков¹,
канд. екон. наук О. Ю. Чередниченко²*

¹ *Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків),*

² *Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків)*

PhD (Econ.) I. V. Solomnikov¹, PhD (Econ.) O. Y. Cherednychenko²,

¹ *Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv),*

² *Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv)*

Ключовою ціллю нинішньої стратегії сталого зростання визначено перехід глобальної економічної системи до раціональної моделі споживання й виробництва, що передбачає відмову від надмірного використання природних ресурсів і утворення відходів. Найбільш дієвою моделлю виробництва і споживання в умовах наростання глобальних екологічних катастроф і погіршення клімату на планеті в усьому світі визнано систему циркулярної економіки, заснованої на довговічності продукту, відновлюваності, повторному використанні та відновленні ресурсів.

На відміну від традиційної лінійної моделі економіки, що ґрунтується на трансформації природних ресурсів у продукцію, яка згодом стане відходами, концепція циркулярності означає зовсім інший спосіб ведення діяльності. Основною циркулярної моделі організації економічної діяльності є розумне використання цінних ресурсів та сприйняття відходів як ресурсної основи інших виробництв, що сприяє раціональному використанню ресурсного потенціалу та зниженню рівня навантаження на екосистему планети.

У циркулярній економіці ніщо не є відходами. Циркулярна економіка зберігає та відновлює якомога більше вартості ресурсів шляхом повторного використання, ремонту, реконструкції, переробки, перепрофілювання або переробки продуктів і матеріалів. Відповідно до цього, її ключовими принципами є [1]:

по-перше, відтворюваність, що передбачає виробництво та використання відновлювальних джерел енергії й ресурсів;

по-друге, відтермінування за рахунок подовження термінів корисного використання;

по-третє, регенерація чи повторне використання;

по-четверте, інтеграція та комунікація, що передбачають створення замкнутих інноваційно-виробничих ланцюгів продукування цінності;

по-п'яте, інноваційність та трансформація, що окреслюють потребу в постійному провадженні новацій та переосмисленні бізнес-моделей ведення підприємницької діяльності.

Як доводить світова практика, застосування моделей циркулярної економіки, дозволяє не тільки зменшити використання невідновлюваних ресурсів і викидів шкідливих речовин у довкілля, а й досягнути бізнесу ряду соціально-економічних переваг за рахунок впровадження інноваційних рішень у діяльність. Для компаній впровадження бізнес-моделей циркулярної економіки означає якісно нові можливості для розвитку і формування здатностей підтримувати власну конкурентоспроможність, інноваційність та продуктивність, створюючи цінність для бізнесу та його клієнтів. Адже циркулярна економіка означає, по-перше, зниження тиску на навколишнє середовище та викидів CO₂ за умови скорочення рівня ресурсного споживання; по-друге, прискорення процесів декарбонізації і підвищення ощадливості процесів за рахунок застосування відновлювальних джерел ресурсів; по-третє, покращене управління ресурсами та відходами, що досягається шляхом переробки відходів та продовження термінів корисного застосування продукції; по-четверте, оптимізацію бізнес-процесів за рахунок системного використання інноваційних рішень і циклічний інноваційний розвиток всіх учасників ланцюга створення цінності; по-п'яте, зниження ціни продукту для споживача та підвищення його лояльності за рахунок реалізації екологічно відповідальних механізмів здійснення діяльності тощо [2].

Отже, циркулярна економіка – це найпрогресивніша модель економічного зростання, побудована на активному впровадженні інноваційних рішень та реалізації екологічно відповідального підходу до ведення бізнесу. Впровадження інструментів циркулярної економіки дає змогу компаніям досягнути економічної ефективності і екологічної стійкості, підвищити ділові рейтинги та адаптивність компанії до викликів середовища її функціонування за рахунок зниження залежності від зовнішніх ресурсів.

[1] Підвищення конкурентоспроможності ЄС: циркулярна економіка: монографія. За ред. О. Є. Кузьміна, О. Г. Мельник, Н. І. Горбаль. Львів: Міські інформаційні системи, 2021. 190 с.

[2] Нечитайло Д. З чистого аркуша: як працює і чим вигідна циркулярна економіка. *Українська правда* : веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/09/2/664626/> (дата звернення: 15.05.2024).